

poteter om ein er heldig, enn ein på jamnan kan få av eng. Men alt teki med i rekninga er det nok så at bra eng med isådde grasarter med allsidig og god gjødsling kan gjeva avlingar på 400 til 500 forverde både 10 og 12 år eller lenger.

Ugrasplaga som ofte kan vera lei, er det ingen vanske med no. For brukar ein dei hormonpreparat som no er i handelen med nokre års millomrom, er det ingen vanske å halde ugraset nede.

Litteratur om jordøyding og jordvernspursmål i Noreg.

1. Braadlie, O.: «Undersøkelser over drenvann fra leirjord og myrjord». Tidsskrift for det norske Landbruk. 37. årgang, 1930.
2. Byrkjeland, J.: «Minkar vidda av brukande åkerland i kystbygdene trass i stor årleg nydyrking?» Medd. fra Det norske myrselskap. 39. årgang, 1941.
3. Gårder, T. og Røyset, S.: «Forsøk med kobber til havre på vestlandsk myr». Bergens museums årbok, 1946—1947.
4. Landbruksdepartementet: «Utgreiing om jordødeleggelsen ved urasjonell torvdrift i kystbygdene på Vestlandet, i Trøndelagen og Nord-Norge og om tiltak som tar sikte på å stanse jordødeleggelsen, bl. a. også forslag til lov om jordvern». Innstilling nr. 10 fra Komiteen for myr- og jordvern i kystbygdene. Oslo, 1946.
5. Løddesøl, Aasulv: «Jordødeleggelsen i våre kystbygder». Medd. fra Det norske myrselskap. 34. årgang, 1936.
6. —»— «Soil destruction in Norway». Norsk Geografisk Tidsskrift, bind XI, 1947.
7. —»— «Soil conservations problems in Norway». United Nations scientific conference on the conservation and utilization of resources, Lake Success, 1949.
8. —»— «Om jordødeleggelse og om tiltak for å verne jordsmonnet i Norge». Medd. fra Det norske myrselskap. 48. årgang, 1950.
9. —»— «Norway has problems, too». Soil Conservation magazine, Vol. XVI, No. 2, Washington, 1950.
10. Røyset, S.: «Jordøydinga på Vestlandet». Medd. fra Det norske myrselskap. 45. årgang, 1947.
11. Streitlien, Ragnar: «Lyngsviding i hei og beitesmark». Medd. fra Det norske myrselskap. 47. årgang, 1949.
12. Ødelien, M.: «Halmens betydning for humushusholdningen i jorda». Medd. fra Det norske myrselskap. 52. årgang, 1954.

OM ÅTERUPPBYGGNADSVVERKSAMHETEN I FINLAND.

Av professor Erkki Kivinen.

Agrikulturkemiska inrättningen vid Helsingfors Universitet.

Tiden efter kriget har i Finland varit oppfylld av arbete. Vi har haft många tvingande och brådskaande frågor. Først och främst måste vi betala ett stort krigsskadestånd till Sovjet-unionen. Därtill förlorade 420 000 personer sina hem till följd av arealavträdelsen och dessa har måst hjälpas till en ny livsstart. Ungefär 37 500 invalider, 27 000 krigsänkor och 50 000 krigsvärnlösa har varit i behov av hjälp.

Då jag därtill nämner att många städer svårt har lidit av bombardering och att hela nord-Finland förstördes av tyskarna, så förstår man att det för mången vid krigsslutet år 1944 syntes rent av omöjligt att kunna börja ett nytt liv igen. Men hela Finlands folk bemötte svårigheterna med all kraft och då nu 10 år har förflutit sedan krigsslutet, så bör det sägas, att vi har klarat våra svårigheter bättre än vad mången kanske vågat hoppas. I det följande skall jag redogöra för våra kolonisations-, röjnings- och byggnadsarbeten efter kriget.

Genom fredslutet förlorade Finland till Sovjetunionen sammanlagt 4.3 milj ha jord eller 12 % av landets totalareal. Av denna avträdde areal låg 2.5 milj ha i Karelen (i östra-Finland), 163 000 ha i Kuusamo och 1.6 milj i Petsamo och Salla (i norra Finland), samt 38 000 i Porkkala arrendeområde i närheten av Helsingfors. Från de avträdde områdena flyttade hela befolkningen, tillsammans 420 000 personer frivilligt till den återstående delen av landet. Av den överflyttade befolkningen hörde ca 200 000 personer eller 40 000 familjer till den jordbrukande befolkningen, i deras besittning hade tidigare varit ca 10 % av Finlands åkerareal.

Det är att hoppas, att det räknas Finlands folk till heder, att den genast efter vinterkrigets slut framförda tanken att med hela samhällets gemensamma ansträngningar placera de karelare, som mist sin jord, icke mötte någon opposition. Man omfattade t. o. m. redan i början den principen att de, som förlorat sin jord och vilka på sina gamla boplatser haft alltför små jordbruk, på sina nya placeringsorter borde erhålla brukningsenheter som bättre lämpade sig för deras näring än de tidigare. Meningsskiljaktligheter uppstod däremot med avseende å de förflyttades placering. Dessa meningsskiljaktligheter grundade sig dels på intressemötsättningar, dels på nationalekonomiska synpunkter. Redan i början blev det klart, att en så omfattande kolonisationsverksamhet som den, vilken var nödvändig för att placera den karelska befolkningen, icke kunde ske på basen av frivilliga överenskommelser. En tvångsreglering åstadkommer i detta fall, liksom även annars, svårigheter på den grund, att den tunga, som den förorsakar är omöjlig att fördela så, att alla skulle kunna anse sig rättvist och opartiskt behandlade. Detta är ännu mer förstäeligt, då det var att vänta, att de ersättningsman hade för avsikt att betala för jorden på grund av inflationen skulle komma att förlora en stor del, om icke största delen av sitt värde.

Då det i Finland ännu fanns vidsträckta odlingsbara men icke uppodlade områden, föreslog man på ekonomiskt sakkunnigt håll, att kolonisationen i största möjliga utsträckning skulle inriktas på dessa områden, och gamla odlingar tillgräpas endast i den mån det var absolut nödvändigt. Man föreslog, att samhället skulle verkställa nödiga nyröjningar och ge hjälp även vid byggandet. På

detta sätt skulle man kunna undvika att stycka sönder medelstora och stora brukningsenheter, i vilket sistnämnda fall ekonomiska värden ginge förlorade bl. a. genom att avsevärda byggnadskapital skulle bli oanvända samtidigt som någon nämnvärd ökning av produktionen knappast vore att emotse.

Det nu pågående kolonisationsarbetet genomföres med stöd av den s.k. jordanskaffningslagen av år 1945. Enligt lagen indelas de överlåtelsepliktiga i tvenne kategorier: Till den första hör statens, bolagens, kyrkans och kommunernas jordområden samt vanhävdade privata egendomar och dessutom s.k. amatörodlares lantegendomar (driftsenheten som t. ex. äges av affärsmän och industriidkare). Till den andra kategorin hör privatgårdarna. Härigenom är alltså även de privata egendomsägarna överlåtelsepliktiga.

Enligt jordanskaffningslagen är det möjligt att bilda olika slags driftsenheter, nämligen odlingslägenheter, bostadsodlingslägenheter, bostadslägenheter, bostadstomter och fiskellägenheter. Odlingslägenheternas åkerareal varierar i allmänhet från 5 till 15 ha beroende av lokala förhållanden, varjämte dessa lägenheter tilldelas skog, dock ej i större omfattning än att skogen i regelbundet växtskick producerar högst 75—125 m³ fast mått virke årligen. De hittills bildade odlingslägenheterna har i medeltal erhållit 11 ha odlings- och odlingsbar jord samt 27 ha skogsmark. Bostadsodlingslägenheterna bildas endast i trakter där möjligheter till biförtjänst förefinnes. De har vanligen 2—6 ha åker och skog för husbehov. Bostadslägenheterna varierar i fråga om totalareal mellan 0.5 och 2 ha, bostadstomterna på landsbygden mellan 0.2 och 0.5 ha. Fiskellägenheterna erhåller förutom nödigt vattenområde eller andel i fiskevatten jord i samma omfattning som bostadsodlingslägenheterna. I samband med verkställandet av stadgandena i denna lag erhåller även krigsinvalida, krigsänkor, krigsvärnlösa samt frontmän med familj, som är i behov av jord och egna hem, nödiga områden varjämte lägenheter som tidigare varit för små erhåller tillskottsområden. Placeringen av den förflyttade befolkningen har man strävat att koncentrera till trakter, vilka till språk- och naturförhållanden samt klimat närmast motsvarar förhållandena i förflyttades tidigare hemtrakter.

Förrän vi går att närmare granska kolonisations- och röjningsverksamheten är det skäl att nämna, att Finland vid krigsslutet var i den lyckliga situationen att det fanns odlingsbar jord som kunde utnyttjas i kolonisationsverksamheten. En enhetlig utredning över den odlingsbara jordens läge, kvalitet, ägoförhållanden och dess lämplighet för kolonisationsändamål fanns det emellertid inte, uppgifterna var splittrade, bristfälliga och till en avsevärd del föråldrade. Med anledning härav började man redan under krigets slutskede utföra en inventering av all odlingsbar jord. Arbetet, som utfördes på försorg av kolonisationsstyrelsen och i vilket jag hade glädjen deltaga, var synnerligen omfattande, men å andra sidan

måste det utförast snabbt. Därför uppställdes speciella kommunvis arbetande nämnder i vilka om möjligt en lantbrukskandidat eller instruktör var ordförande och verkställande person och förutom honom som medlemmar hade ett flertal jordbrukare och personer med lokalsakkännedom. På detta sätt fick man klarhet beträffande de områden, där det möjligtvis stod att finna odlingsbar jord. Så snart man hade vetskap härom verkställdes noggranna jordmånsundersökningar på platsen. För dessa skolade vi upp en stor mängd studenter och unga lantbrukskandidater och de utförde fältundersökningarna. När verksamheten var livligast deltog i vårt arbete ca: 400 sockenkommissioner och en undersökningspersonal på åtminstone 80 personer med specialutbildning. Inventeringsresultaten meddelades genast till jordinlösningsnämnderna i respektive kommuner, för att torrläggings- och vägbyggnadsarbeten skulle fås i gång möjligast snabbt.

Vid inventeringen av den odlingsbara jorden framgick det att i södra och mellersta Finland fanns ca: 700 000 ha jord, lämpad för kolonisation. Av denna areal var ca: 200 000 ha myrmark. Ställvis fanns det odlingsbar jord i anmärkningsvärt stora sammanhängande områden, vilka bjöd goda möjligheter till en gruppkolonisation. Mångenstädes var de odlingsdugliga arealerna emellertid rätt små och därför svåra att bruka. Speciellt har det i mellersta och östra Finland varit brist på odlingsbar mineraljord. Emellanåt har det medfört svårigheter att för kolonisationsändamål använda även vidsträckta odlingsbara myrområden, då man hos oss i allmänhet ej grundar nya driftsenheter enbart på myrjord. I varje fall förutsätter vidsträckta myrar stora torrläggings- och vägarbeten.

I synnerhet i norra Finland har vi stora odlingsbara myrarealer. Stenfria mineraljordar finnes det däremot rätt litet därstädes. Man beräknar att där finnes 1.2 milj. ha öppen för odling lämplig myr. Denna mängd är redan som sådan så stor, att man under de närmaste åren inte kan ta den i användning. Klimatförhållandena begränsar nämligen rätt mycket myrarnas utnyttjande i nord-Finland så, att endast foder- och höodling kan komma i fråga. Spannmålsodling är nämligen på grund av frostfaran för riskabel.

Förrän den egentliga kolonisationsverksamheten påbörjades bereddes alla av lagen jordberättigade personer möjlighet att anföra sina önskemål om jordområden. Inom utsatt tid lämnade den förflyttade befolkningen ca: 49 000 ansökningar om jord. Av dessa godkändes 46 000. Av de godkända berättigades ca: 33 000 familjer att erhålla lantbrukslägenheter. Sedan en del av den jordberättigade förflyttade befolkningen dels till följd av övergång till annat yrke, dels av andra orsaker avstått från sin rätt att erhålla jord, har antalet lägenheter, som behövdes för den förflyttade befolkningen nedgått till 27 000 egentliga jordbrukslägenheter och 10 500 bostadslägenheter och bostadstomter.

Av övriga jordberättigade, alltså invalider, krigsänkor, frontmän o. s. v., inlämnades i allt ca: 109 000 ansökningar om jord varav 75 000 godkändes. På grundval av dessa berättigades ca: 24 000 av dem att få egentliga lantbrukslägenheter och ca: 51 000 personer att få bostadslägenheter och tomter. Man kan således konstatera att man i samband med kolonisationsverksamheten hade att uppställa i allt ca: 100 000 odlingslägenheter och över 60 000 bostadslägenheter och -tomter.

För det praktiska genomförandet av kolonisationsverksamheten bildades jordinlösningsnämnder, vars verksamhetsområde omfattade en eller flere kommuner. Ordförande för en dylik nämnd är vanligen en lantmäteringenjör och som medlemmar sitter i nämnden både en lantbrukskandidat och en forstmästare samt därtill en representant för den förflyttade befolkningen och en lokal representant. Nämnden har i sin tjänst en stor mängd biträden. Vid utarbetandet av driftsplaner för de stora kolonisationsområdena har kolonisationsmyndigheterna erhållit hjälp av lantbruksingenjörerna, som uppgjort torrlägnings- och vägplaner och förverkligat dessa. För röjnings- och byggnadsverksamheten på de nya lägenheterna hade hela lantbrukssällskapsorganisationen och ett flertal specialföreningar mobiliserats. Sålunda utförde många olika yrkesmän och organisationer ett effektivt arbete, så att man möjligast snabbt skulle kunna börja det egentliga kolonisationsarbetet och röja nya åkrar samt bygga nya gårdar. För att effektivisera och mekanisera röjnings- och dräneringsarbetet grundades genast under kolonisationsverksamhetens begynnelsekedade ett speciellt nyröjningsbolag, som anskaffade traktorer, plogar, dikesplogar och bearbetningsredskap, och som arbetade särskilt på vidsträckta, enhetliga kolonisationsområden. I detta sammanhang är det skäl att framhålla att det var och fortfarande är mycket svårt att erhålla maskiner och att man måste nöja sig med gamla och opraktiska anordningar. I samband med röjningsarbetena försökte man emellertid utveckla redskap och metoder. I detta hänseende bör speciellt påpekas byggandet av stora röjningsplogar, utvecklandet av dikesplogarna och i synnerhet förbättrandet av metoderna för röjning av myrar. Det maskinella arbetet förblev naturligtvis inte en uppgift enbart för nyröjningsbolaget, utan småningom uppstod även likartade privata företag. I röjningsmetodernas utveckling deltog bl. a. också Helsingfors Universitet och speciellt bör prof. Rurik Pihkalas insats nämnas. I försöksarbetet deltog och biträdde en stor mängd lantbruksstudenter och en synbar följd av dessa arbeten var ett flertal specialarbeten på lantbruksekonomens, agrikulturkemins och växtodlingens område. Förutom allt detta bör speciellt framhållas den förflyttade befolkningens egen andel i alla arbeten. I allmänhet är den finske bonden mycket praktisk och han kan göra nästan vad som helst, och sålunda

förblev nybyggarna inte väntande på hjälp utifrån, utan så snart de fått reda på gårdens läge började de ett energiskt arbete. Alla familjens medlemmar deltog i detta arbete efter skicklighet och förmåga från tidigt på morgonen till sent på kvällen. Många hinder skulle övervinnas, men med god vilja, energi och skicklighet klarade man också dessa. Mycket stora svårigheter och dröjsmål uppstod i synnerhet till följd av bristen på byggnadsmaterial. Speciellt rådde brist på spik, järn och cement. Likaså på tegel och glas. Ett särdrag, i återuppbyggnadsarbetet må nämnas, nämligen att man i det blivande ekonomicentrum vanligen till först uppförde bastubyggnad, som användes som bostad. Samtidigt uppfördes andra billiga temporära byggnader och utgående från dem byggdes sedan de egentliga byggnaderna och husdjurstallarna. På detta sätt undvek man de långa avstånden och familjen hade redan från början en egen, om och trång bostad på egen mark. För undvikande av transporter var lätta fältcirkelsågor allmänt i bruk, med vilka man sågade de nödiga byggnadsmaterialen. Likaledes framställdes hemma både cementtegel och ofta även brända röda tegel. Byggnadsarbeten liksom även röjningsarbeten utfördes också mycket i form av talko. Denna gamla arbetsmetod grundar sig på frivillig inbördes grannhjälp. På en bestämd dag infinner sig traktens grannar för att hjälpa någon jordbrukare som speciellt är i behov av hjälp. En annan gång ges liknande hjälp åt en annan gård. Arbetarna får ingen egentlig lön, men gården består dem på mat.

Antalet nya brukningsenheter.

Efter att i tio år ha bedrivit ett energiskt uppbyggnads- och röjningsarbete har vi kommit så långt, att största delen av den förflyttade befolkningen åter har erhållit nya gårdar och hem. Kolonisationsverksamhetens resultat framgå av vidstående numror:

Antalet bildade lägenheter 31. 12. 1953.	
Odlingslägenheter	28 385
Bostadsodlingslägenheter	14 740
Bostadslägenheter och tomter	53 775
Fiskellägenheter	680
Tillskottsområden	35 056
	Sammanlagt 132 636
Därvid har använts	
åker	248 000 ha
äng	38 000
odlingsbar jord	276 000
skogsmark	1 475 000
impediment	95 000
	Samanlagt 2 132 000

Man har bildat över 130 000 lägenheter av varierande storlek och till detta har använts 2.1 milj. ha jord. Av den till kolonisation använda jorden har 73 % tagits av primära överlåtare dvs. staten, kommuner, församlingar, bolag och s. k. amatörödlare, och 27 % av egentliga jordbrukare. Av de bildade lägenheterna är 14 500 «kalla lägenheter», det vill säga brukningsenheter, till vilka det ej hör någon gammal åkerjord, utan vilka i sin helhet röjts i skog eller på myr. Av de nu bildade lägenheterna har till den förflyttade befolkningen överlåtits 26 500 odlingslägenheter och ca: 10 000 bostadslägenheter och -tomter, vilket innebär att denna kategori av jordberättigade praktiskt taget i sin helhet har placerats.

Av övriga jordberättigade har nu ca: 16 000 familjer placerats på egentliga jordbrukslägenheter och ca: 41 000 på bostadslägenheter och -tomter. I början av detta år var ännu ca: 6 000 familjer oplacerade och av dessa var ca: 1 900 berättigade till lantbrukslägenheter.

I detta sammanhang är det skäl att ännu nämna, att det i en fall har medfört svårigheter att finna lämpliga betesområden för respektive lägenheter. Denna olägenhet har eliminerats så, att man har grundat samfällda betesmarker. Dessa betesområden är ändamålsenligt bebrukade, gödslade och besädda och man drar fortsättningsvis försorg om deras växtskick. De inom området boende jordägarna, vilka vanligen har blott ett fåtal kor, har rätt att hålla sina djur på ett sådant samfällt bete mot en skälig ersättning. Allt som allt har man grundat 1 662 sådana samfällda beten och tills dato har man haft goda erfarenheter av dem. Enligt samma idé har man också grundat 71 samfällda skogar omfattande ca: 94 000 ha skogsmark.

I samband med detta bildande av nya lägenheter bör ännu nämnas, att man till många ursprungligen för små lägenheter har givit tilläggsjord så, att de har blivit livsdugliga. Det finnes i allt ca: 35 000 sådana fall och till dessa har använts ca: 200 000 ha jord.

Byggnadsverksamheten.

Intill slutet av 1953 har det i allt byggts 145 000 byggnader, varav 56 000 bostadsbyggnader. Vid samma tidpunkt var dessutom 15 000 byggnader under arbete. I norra Finland har därtill byggts ca: 450 industri-, affärs- och offentliga byggnader. Grundliga reparationer, tillbyggnadsarbeten och utvidningar har utförts i 7 400 fall.

Av den förflyttade befolkningens primära nybyggnadsprogram har i detta nu ungefär 90 % genomförts, medan motsvarande procenttal för de övriga jordtagarnas del, främst för frontmännens del, är 60 %.

I samband med byggnadsverksamheten bör det understrykas, att alla byggnader har byggts efter speciella standardritningar som

utarbetats av kolonisationsmyndigheterna för olika lägenhetstyper med beaktande av de fordringar man ställer på ett ekonomiskt och ändamålsenligt bebyggande av de nya brukningsenheterna. Utan överdrift kan man påstå att nybyggnadsverksamheten även genom sin indirekta exempelverkan i anmärkningsvärd grad har höjt den allmänna byggnadsstandarden på landsbygden i Finland.

Väg- och dräneringsarbeten.

Enär en ansenlig del av de nya lägenheterna är belägen utanför de tidigare bosättningsområdena, måste ny väg byggas för ungefär varannan lägenhet. Bygandet av dessa vägar har framför allt medfört, att vidsträckta, tidigare improduktiva odlingsbara områden kunnat utnyttjas för produktiva ändamål av utomordentlig national-ekonomisk betydelse, samtidigt som dessa vägar i många fall tjäna som förbindelsevägar i det tidigare vägnätet och sålunda åstadkommer en allmän förbättring av landsbygdens vägförbindelser. I samband med jordanskaffningslagen har redan sammanlagt ca: 12 000 km nya vägar byggts, vilket motsvarar 80 % av totalbehovet. Av lägenheterna inom de nybyggda vägarnas verkningskrets äro 3/4 nya och 1/4 gamla brukningsenheter.

Av den jord, som använts för kolonisationsändamål, är enligt uppskattning ca: 250 000 ha i behov av grunddränering. Hittills har torrlägningsarbeten utförts på 210 000 ha, vilket sålunda utgör ca: 84 % av det totala torrlägningsbehovet. Självfallet är denna verksamhet även av stor betydelse för de gamla lägenheterna.

Nyodlingsarbeten.

Målet för efterkrigstida kolonisationsverksamheten är enligt uppskattning röjning av ca: 175 000 ha. Av denna mängd kommer ca: 60 000 ha att röjas på de kalla lägenheterna, på vilka det således ursprungligen inte funnits någon åkerareal. I hela landet har numera inalles ca: 88 500 ha ny åker blivit röjd, eller med andra ord hälften av hela röjningsbehovet. Då röjningen helt naturligt framför allt har riktat sig på de kalla lägenheterna, har man för dem tills dato hunnit röja ca: 40 000 ha ny åker eller 70 %. I norra och mellersta Finland har man ännu utfört blott en jämförelsevis liten del av röjningarna, uppskattningsvis 30—40 %. I synnerhet är de där bosatta frontmännernas jordbehov ännu rätt ofullständigt tillgodosett.

Av återuppbyggnadsarbetet förorsakade kostnader.

Det är naturligt, att uppmärksamheten lätt fästes vid frågan, hur mycket det återuppbyggnadsarbete, som i det föregående har behandlats, har kommit att kosta. Värderingen av kostnaderna är inte så enkel. Till arbetet anknyter sig mångahanda utgifter, vilkas klarläggande och kostnadernas värdering är rätt svår. Så är det

t. ex. naturligtvis inte möjligt att värdera den förflyttade befolkningens eget arbete annat än i stora drag. Professorn i agrarpolitik vid Helsingfors Universitet, K. U. Pihkala, har nyligen beräknat de kostnader som medförts av det till och med år 1952 utförda återuppbyggnadsarbetet. Han har i det närmaste kommit upp till 250 miljarder Fmk. Härav är den egentliga investeringens andel ca: 150 miljarder mark samt administrationskostnadernas andel 15 miljarder mark. De förluster som genom jordöverlåtelsen närmast förorsakats jordägarna har väderats till ca: 85 miljarder mark.

Kolonisationsverksamheten har finansierats dels genom en speciell förmögenhetsöverlåtelseskatt, dels även med andra allmänna medel. Den förflyttade befolkningen betalar priset för sina lägenheter med de ersättningar staten erlagt för den förmögenhet, som förlorats genom landavträdelserna. De övriga jordberättigade återlägger priset i annuiteter under 31 års tid.

BRENNTORVPRODUKSJONEN I 1954

Av konsulent Ole Lie.

Statistikken over årets brenntorvproduksjon bygger som vanlig på spesielle oppgaver som Myrselskapet har hentet inn ved driftssesongens slutt. Oppgavene over produksjonen som her vil bli offentliggjort fylkesvis, er i de fleste tilfeller fra fylkesforsyningsnemndene, som igjen bygger sine meldinger på opplysninger fra de torvproduserende kommuner og enkelte fylkesfunksjonærer. For Finnmark fylkes vedkommende er oppgavene gitt av statens torvmester, da den vesentligste del av brenntorvstikkingen her foregår på statens grunn og under kontroll av såkalte torvtilsynsmenn. Torvproduksjonen på privat grunn i Finnmark er skjønnsmessig angitt av torvmesteren. I Rogaland og Hordaland fylker er det forsyningsnemndene i de torvproduserende kommuner som har gitt oss oppgavene. Når det gjelder produksjonen av maskintorv og torvbriketter, har vi fått meldinger direkte fra de enkelte anlegg, men det er mulig at enkelte små gårdsanlegg som bare produserer til selvforsyning ikke er kommet med. Dette gjelder særlig i Rogaland fylke.

Tabell 1 viser produksjonen i de enkelte fylker og for riket i alt. For oversiktens skyld har vi i rubrikkene 2 og 3 tatt med henholdsvis den såkalte normale produksjon av brenntorv i alt og normal maskintorvproduksjon. Med normal produksjon mener vi her produksjonen i et normalår før siste krig. Rubrikk 4 viser produksjonen i alt i 1954 og rubrikk 5 viser maskintorvproduksjonens størrelse siste år. I rubrikkene 6 og 7 har en sammenlignet årets produksjon med henholdsvis normal produksjon